

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Управління потенціалом та розвитком підприємства»



Ступінь освіти	Бакалавр
Спеціальність	073 Менеджмент
Освітня програма	«Менеджмент»
Тривалість викладання	13 чверть
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Заняття:	6 годин на тиждень
Лекції	4 години на тиждень
Практичні заняття	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3106>

Кафедра, що викладає: Менеджменту

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група «Управління потенціалом та розвитком підприємства»

Інформація про викладачів:



Саннікова Світлана Федорівна
(лекції та практичні заняття)
доцент, кандидат технічних наук

Персональна сторінка:
<https://mvs.nmu.org.ua/ua/teachers/Sannikova/>

E-mail:
sannikova.s.f@nmu.one

1. Анотація до курсу

Вивчення дисципліни «Управління потенціалом та розвитком підприємства» дозволить менеджерам ефективно управляти потенціалом та розвитком підприємства у мінливих умовах сучасного ринкового соціально-економічного середовища; розробляти модель формування потенціалу підприємства, здійснювати оцінку конкурентоспроможності потенціалу підприємства, оцінювати вартість потенціалу підприємства на основі методів витратного, порівняльного, результатного підходів, оцінювати розвиток підприємства.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Управління потенціалом та розвитком підприємства» є формування компетентностей щодо закономірностей, принципів і особливостей управління забезпеченням конкурентоспроможності потенціалу і розвитком підприємства.

Завдання курсу:

- навчити здобувачів вищої освіти закономірностям, принципам й особливостям управління потенціалом та розвитком підприємства;
- вивчити новітні методи і засоби ефективного управління формуванням потенціалу підприємства, забезпеченням його конкурентоспроможності і розвитком підприємства;
- опанувати методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства;
- навчити здобувачів вищої освіти теоретичним основам та методичним підходам до оцінки потенціалу підприємства;
- набути навички оціночної діяльності як необхідної складової раціонального управління розвитком потенціалу підприємства
- опанувати основи управління розвитком підприємства.

3. Результати навчання:

Дисциплінарні результати навчання, набуття яких очікується і є можливість отримати в результаті вивчення дисципліни:

- знати сутність та елементи потенціалу підприємства, підходи до його формування;
- застосовувати методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства;
- знати методи оцінювання потенціалу підприємства та визначення його вартості й використовувати їх на практиці;
- розуміти сутність управління розвитком підприємства, оцінювати розвиток підприємства.

Після вивчення цієї дисципліни здобувач освіти зможе:

- виділяти складові потенціалу підприємства;
- будувати графоаналітичну модель оцінки потенціалу підприємства;
- застосовувати методичні та організаційно-економічні засади формування потенціалу підприємства;
- здійснювати оцінку конкурентоспроможності потенціалу підприємства;
- розрізняти модифікації вартості потенціалу підприємства;
- застосовувати методичні підходи до оцінювання потенціалу підприємства;
- оцінювати вартість потенціалу підприємства на основі методів витратного, порівняльного, результатного підходів;
- оцінювати розвиток підприємства.

4. Структура курсу

Тематика занять	Вид занять	Ресурси
Тема 1. СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	Лекція	Силабус Лекція https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3106
1.1. Сутнісно-змістовна еволюція терміну «потенціал»		
1.2. Загальна характеристика потенціалу підприємства		
1.3. Структура потенціалу підприємства		
1.4. Графоаналітична модель оцінки потенціалу підприємства		
Тема 1. СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	Практичне заняття	Розрахункові завдання «Управління потенціалом та розвитком підприємства»
Тема 2. ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	Лекція	Силабус Лекція https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3106
2.1. Потенціал підприємства як економічна система		
2.2. Загальні підходи щодо формування потенціалу підприємства		
2.3. Основні фактори та передумови формування та розвитку потенціалу підприємства		
2.4. Методичні та організаційно-економічні засади формування потенціалу підприємств		
Тема 2. ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	Практичне заняття	Розрахункові завдання «Управління потенціалом та розвитком підприємства»
Тема 3. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	Лекція	Силабус Лекція https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3106
3.1. Сутність та рівні конкурентоспроможності потенціалу підприємства		
3.2. Діагностика конкурентних сил		
3.3. Методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства, їх класифікація		
3.4. Стисла інтерпретація окремих методів оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства		
3.5. Фактори підвищення конкурентоспроможності потенціалу підприємства		
Тема 3. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	Практичне заняття	Розрахункові завдання «Управління потенціалом та розвитком підприємства»
Тема 4. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНЮВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	Лекція	Силабус Лекція

4.1. Особливості потенціалу підприємства як об'єкта оцінки		https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3106
4.2. Оцінка потенціалу підприємства: процес, механізм і цілі		
4.3. Поняття вартості, її модифікації, формування вартості потенціалу підприємства		
4.4. Принципи оцінки потенціалу підприємства		
Тема 4. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНЮВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	Практичне заняття	Застосування теоретичних основ оцінювання ПП в розрахункових завданнях «Управління потенціалом та розвитком підприємства»
Тема 5. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	Лекція	Силабус Лекція https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3106
5.1. Методичний інструментарій оцінки вартості потенціалу підприємства		
5.2. Основні методичні підходи до оцінки вартості потенціалу підприємства		
Тема 5. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	Практичне заняття	Розрахункові завдання «Управління потенціалом та розвитком підприємства»
Тема 6. ОЦІНКА ВАРТОСТІ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	Лекція	Силабус Лекція https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3106
6.1. Методи доходного підходу (методи результатної оцінки) оцінки вартості потенціалу підприємства		
6.2. Методи порівняльного підходу оцінки вартості потенціалу підприємства		
6.3. Методи витратного підходу (майнові методи) оцінки вартості потенціалу підприємства		
6.4. Переваги та недоліки підходів до оцінки потенціалу підприємства		
Тема 6. ОЦІНКА ВАРТОСТІ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	Практичне заняття	Розрахункові завдання «Управління потенціалом та розвитком підприємства»
Тема 7. УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	Лекція	Силабус Лекція https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3106
7.1. Сутність, види і фактори розвитку підприємства		
7.2. Характеристика процесу управління розвитком підприємства, його стимулювання		
7.3. Особливості управління розвитком підприємства для активізації економічної, екологічної і соціальної складових та залучення у досягнення цілей сталого розвитку		

7.4. Управління розвитком підприємств в контексті розвитку галузей на вітчизняному і світовому рівнях		
7.5. Оцінка розвитку підприємства		
Тема 7. УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	Практичне заняття	Розрахункові завдання «Управління потенціалом та розвитком підприємства»
Підведення підсумків роботи за чверть, оголошення оцінок		Тести, розрахункові завдання

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office365.

Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджету до платформ Teams та Moodle, застосунків Microsoft Office 365.

Інстальований на ПК або мобільних гаджетах пакет програм доступу до Microsoft Office (Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 6-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та поточних практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Теоретична частина оцінюється за результатами тестування шляхом надання відповідей на питання у формі тестів (25 тестових завдань з чотирма відповідями, одна з яких правильна, по 2 бали за кожне), максимальна кількість – 50 балів. Практичні роботи (шість практичних робіт у вигляді розв'язання практичних завдань) виконуються письмово, звіти з практичних робіт за заняттями № 1,2,3,4,6 оцінюється максимально в 8 балів, звіт з практичної роботи за заняттям № 5 – в 10 балів, причому:

- а) за практичними заняттями № 1,2,3,4,6:
 - 8 балів – відповідність еталону;

- 6 балів – відповідність еталону з незначними помилками;
- 4 балів – часткова відповідність еталону, наявні суттєві помилки;
- 2 бали – невідповідність еталону, завдання частково зроблено;
- 0 балів – завдання повністю не відповідає еталону або не зроблено.

б) за практичним заняттям № 5:

- 10 балів – відповідність еталону;
- 8 балів – відповідність еталону з незначними помилками;
- 5 балів – часткова відповідність еталону, наявні суттєві помилки;
- 3 бали – невідповідність еталону, завдання частково зроблено;
- 0 балів – завдання повністю не відповідає еталону або не зроблено.

У підсумку за практичну частину курсу при поточному оцінюванні отримується максимум 50 балів.

Отримані бали за теоретичну частину та практичні роботи додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач освіти має право виконувати підсумкову залікову роботу за дисципліною, яка містить завдання, що охоплюють дисциплінарні результати навчання.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Підсумковий контроль за дисципліною відбувається шляхом надання відповідей на питання у формі тестів (25 тестових завдань з чотирма відповідями, одна з яких правильна, по 2 бали за кожне) та вирішення 2-х розрахункових завдань по 25 балів кожне. Відповіді на питання і завдання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість балів за підсумкову контрольну роботу: 100
---	--

6.3. Критерії оцінювання елементів підсумкового контролю:

Критерії оцінювання **тестів та задач**:

1 правильна відповідь тесту оцінюється у 2 бали.

Розрахункові завдання 1, 2 – правильне вирішення оцінюється в 25 балів, причому:

25 балів – відповідність еталону, наведено формули, правильні розрахунки, висновки, правильна мова викладення матеріалу.

20 балів – відповідність еталону, частково наведено формули або не всі формули правильні, правильні розрахунки, неповні висновки, правильна мова викладення матеріалу.

15 балів – не повна відповідність еталону, не наведено або не правильні формули, є неточності в розрахунках, неповні висновки.

10 балів – не повна відповідність еталону, не наведено або не правильні формули, є частково помилки в розрахунках, неповні або відсутні висновки.

5 балів – не відповідність еталону, не наведено або не правильні формули,

є помилки в розрахунках, неповні або відсутні висновки.

2 балів – не відповідність еталону, не наведено або не правильні формули, є грубі помилки в розрахунках, відсутні висновки.

Отримані бали за тестові завдання і розрахункові завдання додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка». http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365 та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Протягом самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у додатку Microsoft Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи в Teams.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365). Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції здобувачів вищої освіти стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Рекомендовані джерела інформації

1 Березін О. В., Дуда С. Т., Міценко Н. Г. Управління потенціалом підприємства: навч. посібник. К. : Каравела. 2019. 308 с.

2 Воронков О. О. Потенціал і розвиток підприємства : конспект лекцій. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 133 с.

3 Воронько-Невіднича Т., Коваль О., Колода О. Управління розвитком підприємства як необхідна умова досягнення цілей сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 25. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-80>

4 Гарафонова О., Онищенко О., Ященко І. Особливості управління розвитком бізнес-організацій в сучасних українських умовах. *Development Service Industry Management*. 2023. № 3. С. 6–11. URL: [https://doi.org/10.31891/dsim-2023-3\(1\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2023-3(1))

5 Голобородько А. Ю. Сутність економічного розвитку підприємства. *Проблеми економіки*. 2022. №4. С. 140–147. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2022-4-140-147>

6 Ємельянов О. Ю. Показники оцінювання економічного розвитку підприємств та носіїв його потенціалу. *Grail of Science*. 2022. № 18–19. С. 29–33. URL: <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/article/view/502> DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.26.08.2022.03>

7 Завора О. М. Потенціал підприємства: сутність та ідентифікація його складових. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 66. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-70>

8 Заїка О., Ткаченко В. Управління розвитком підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-55>

9 Зибарева О., Шилепницький П. Характеристика складових потенціалу конкурентоспроможності підприємства в умовах глобалізації економіки. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-85>

10 Ivanova M., Sannikova S., Varyanichenko O., Kharin S., Boichenko M., Riabyk H. Statistical methods for managing risks in planning foreign economic and logistics activities for sustainable development of the enterprise. *Фінансово-кредитна*

діяльність: проблеми теорії та практики. 2024. Том 3. № 56. С. 241-256. DOI:10.55643/fcaptp.3.56.2024.4380

11 Ivanova M., Shvets V., Varyanichenko O. Sannikova S. Acquisition of value-based competencies for effective management of training of specialists. *Management and entrepreneurship: trends of development*. 2022. ISSUE 1(19), pp.44-57. Available at: <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2022-1/19-04> DOI 10.26661/2522-1566/2022-1/19-04

12 Іванова М. І., Швець В. Я., Саннікова С. Ф., Варяниченко О. В., Бардась А. В. Соціальна відповідальність як ключова компетенція забезпечення сталого розвитку підприємств. *Бізнес Інформ*. 2023. №3. С. 176–186. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-3-176-186>

13 Ivanova M. V., Sannikova S. F. Industrial technologies: market adaptation potential. *Економічний вісник ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет»*. 2019. № 1 (9). С. 79–86. URL: <http://ek-visnik.dp.ua/wp-content/uploads/pdf/2019-1/Ivanova.pdf>

14 Іванова М. І., Варяниченко О. В., Саннікова С. Ф., Фаїзова С. О. Оцінка конкурентоспроможності підприємства. *Економічний часопис – XXI*. 2018. № 173 (9 – 10). С. 26–31. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V173-04>

15 Іванова М. І., Саннікова С. Ф., Трифонова О. В., Усатенко О. В., Швець Л. В. Мотивація персоналу міжнародних проєктів для забезпечення конкурентоспроможності підприємства з використанням статистичних та економетричних методів. *Бізнес Інформ*. 2024. № 5. С. 345-356. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-5-345-356>

16 Ivanova, M., Varyanichenko, O., Sannikova, S., Tryfonova, O., & Bohach, K. Development of directions for increasing the efficiency of innovation management taking into account decarbonization trends in the context of international cooperation. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2025. №1(13 (133)). P. 6–16. DOI: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2025.321964>

17 Коломієць Л. В. Стратегія сталого розвитку: навч. посібник. Кропивницький: ЦНТУ, 2019. 126 с.

18 Кузнєцова Т. В., Красовська Ю. В., Подлевська О. М. Управління потенціалом підприємства: навч. посібник. Рівне : НУВГП, 2017. 196 с.

19 Кулакова С. Ю., Міняйленко І. В. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник для студентів напряму підготовки «Економіка підприємства». Полтава: ПолтНТУ, 2015. 214 с.

20 Кулакова С. Ю., Міняйленко І. В. Потенціал і розвиток підприємства: навчально-методичний посібник до самостійного вивчення дисципліни для студентів напряму підготовки «Економіка підприємства» усіх форм навчання. Полтава: ПолтНТУ, 2017. 197 с.

21 Повстяний Г. В. Дослідження структури та класифікація видів потенціалу підприємства. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9910>. DOI: 10.32702/2307-2105-2022.1.202

22 Sannikova S. F. Features of interaction of environmental factors of an organization. *Економічний вісник ДВНЗ «Український державний хіміко-*

технологічний університет». 2021. № 1 (13). С. 104–112. DOI: 10.32434/2415-3974-2021-13-1-104-112

23 Степаненко Т. О. Теоретичні та методичні засади сталого розвитку підприємства. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2020. Том 31 (70). № 6. С. 136–141.

24 Таранюк Л. М. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник. Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія-1». 2016. 278 с.

25 Трифонова О. В., Варяниченко О. В., Саннікова С. Ф. Бюджетне планування зовнішньоекономічної діяльності як чинник економічної ефективності управління потенціалом та розвитком підприємства. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 8. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.147924671>

26 Управління сталим розвитком промислового підприємства : теорія і практика : колективна монографія / За ред. д. філософ. н., проф. В. Г. Воронкової, д. е. н., проф. Н. Г. Метеленко. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика». 2021. 588 с.

27 Харін С., Папіж Ю., Саннікова С. Дуальна логістична модель у менеджменті енергетики Німеччини. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-54>

28 Хачатрян В. В. Потенціал підприємства: сутність та економічний зміст. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 4, Том 3. С. 261–264.

29 Хоменко І., Волинець Л., Горобінська І. Організаційно-економічний механізм функціонування і розвитку підприємств. *Київський економічний науковий журнал*. 2023. № 1. С. 86–92. URL: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-1-11>